

OBSAH.

	Strana
ÚVOD	1—23
Definice palaeografie 1. Poměr palaeogr. k vědám příbuzným 1—2. Počátky abecedy latinské a její vývoj ve starém věku 2—4. Dějiny palaeografie 5—18. Vývoj písma latinského od počátku středního věku a jeho podmínky 18. Rozdělení na tři periody 19. Perioda první, římsko-barbarská 19. 20. Perioda druhá, gotická 20—22. Perioda třetí, moderní 22. 23.	
HLAVA PRVNÍ. O POTŘEBÁCH PÍSAŘSKÝCH	24—54
I. Látky psací 24—44. Archaeologické látky psací 24. Užívání hlíny, dřeva, desk ze slonové kosti 25. 26. Psaní na deskách spěžových a olovených 26. 27. Kamenné listiny 27. 28. Voskové tabulky 28. Kon-sulská diptycha 29. Voskové tabulky sedmihradské 30. Voskové tabulky pompejské 31. Palaeografické látky psací 32. Papyrus 32—36. Výroba papýru a jeho druhy 33. Papýry egyptské a herkulanské 34. Užívání papýru ve středním věku 35. Papyrus v kanceláři papežské 35, v kanceláři merovinské 36. Pergamen 36—40. Výroba pergamenu 36. 37. Pergamen italsko-španělský a středoevropský 37 Pergameníci 38. Rozšíření pergamenu k účelům písařským 38. 39. Pergamen ba-revný 40. Papír 40—44. Rozvoj výroby papíru 41. Rozšíření papíru k účelům písařským 42. Papír v kanceláři císařské 42. Filigrany (vodní znamení) 43.	
II. Psací potřeby a jich užívání 44—54. Úprava papýru ku psaní 44. Úprava pergamenu ku psaní 44. 45. Linování 45. 46. Psací ná-činí. Rylec 46. Třítina 46. 47. Štěteček 47. Pero brkové 47. 48. Pero-řízky 48. Pera kovová 48. Olovené tyčinky 48. Náčiní k vymazání písma 48. 49. Kalamář 49. Inkoust a barvy. Inkoust starověký 49, středověký 50. Užívání červené barvy v rukopisech 50, a v listinách 50. 51. Barva modrá a zelená 51. Chrysografie 51—54. Zlaté písmo v rukopisech 51—53, v listinách 53. 54.	

HLAVA DRUHÁ. PÍSMO MAJUSKULNÍ A KURSIVNÍ

I. Písmo kapitální 55—62. Charakteristika písma kapitálního 55. Kapitála elegantní 56. Kapitála rustická 57 a násl. Úpadek písma kapitálního 60. Kapitála školy tourské 61. 62. II. Písmo uncialní 62—70. Charakteristika písma uncialního 62. Užívání unciály k účelům literárním od IV. stol. 63. Rukopisy biblické 64. Rukopisy obsahu právníckého 65. 66. Unciála v VI. stol. 66. 67. Unciála nádherných rukopisů VI. a VII. stol. 68. Úpadek písma uncialního 69. 70. III. Písmo kursivní 70—87. Stará římská kursiva 71 a násl., její charakteristika 71. Kursiva nápisů pompejských 72. 73. Kursiva voskových tabulek pompejských 74, sedmihradských 75. Kursiva papyrových listin 75. Přejichodní kursiva marginalních poznámek v nejst. rukop. pergamenových 75—77. Kursiva císařských reskriptů V. stol. 77. 78. Mladší římská kursiva 78 a násl., její charakteristika 79. 80. Užívání kursivy v listinách 80, v rukopisech 81. 82. Langobardská kursiva VIII. stol. 82. 83. Kuriála notářských listin římských 83. 84. Kursiva notářských listin jiho-italských 85. 86. IV. Písmo polouncialní 87—92, jeho charakteristika 87. 88. Polounciála předkarolinská 88 a násl. Polounciála karolinská (školy tourské) 91. 92.

HLAVA TŘETÍ. PÍSMO NÁRODNÍ. 93—129

Rozdělení písem národních, úvodní poznámky 93. I. Písmo langobardské 94—101. Počátky písma langobardského 94, jeho charakteristika 95. První perioda jeho vývoje (VIII. a IX. stol.) 95 a násl. Druhá perioda (X. a XI. stol.) 97 a násl. Třetí perioda (XII. a XIII. stol.) 100. 101. II. Písmo visigotské 101—109. Visigotská kursiva 101, její charakteristika 102. Visigotská minuskula od VIII. do X. stol. 103 a násl. Kalligrafická minuskula visigotská 104 a násl. Zaniknutí písma visigotského v Katalonii 107, v Portugalsku 108, v Galicii 109. III. Písmo merovinské 110—117, jeho charakteristika 110. Užívání jeho v listinách 110, v rukopisech 111 a násl. Pokus o kalligrafickou formu (v VIII. stol.) 113. 114. Vliv unciály a polounciály na přetvoření písma merovinského 115 a násl. IV. Písmo irskoanglosaské 117—129. Písmo irské 117 a násl. Irská polounciála 119. Ornamentální umění školy irské 120. Irská minuskula 120 a násl. Písmo irské na pevnině evropské 122. 123. Písmo anglosaské 123 a násl. Anglosaská polounciála 124, 125. Anglosaská minuskula 125 a násl. Úpadek písma anglosaského 126, jeho zaniknutí v Anglii 129.

HLAVA ČTVRTÁ. OKROUHLÁ MINUSKULA 130—151

Vznik okrouhlé minuskuly v Itálii 130. Karolinská reforma 132. Škola tourská 132. 133. Charakteristika minuskuly školy tourské 134. Jiné školy písma v říši francké 136 [pozn. 2]. Minuskula v Bavořích 137. Dva typy minuskuly v X. stol. 139 a násl. Charakteristika minuskuly XI. stol. 142. 143. Rozšíření minuskuly do Španěl 144. Okrouhlá minuskula v Anglii v XI. stol. 144. Charakteristika francké minuskuly XII.

stol. 145. 146. Příklady z Itálie 146, z Anglie 147, z Německa a ze Španěl 148, z Francie 149, z Čech 150. Přejchod k písmu gotickému 151.

HLAVA PÁTÁ. PÍSMO GOTICKÉ 152—179

Úvodní poznámky 152. I. Gotická majuskula 153. 154. II. Gotická minuskula 154—168, její charakteristika 154. 155. Příklady gotické minuskuly XIII. stol. 156—159. Gotická minuskula XIV. stol. 160. a násl. Písmo papežské kanceláře 161. 162. Gotická minuskula jihoevropská 163. 164. Gotická minuskula v XV. stol. 165 a násl. III. Kursiva pozdějšího středověku 168—179, její charakteristika 168. 169. Podmínky jejího rozšíření 169. Příklad ze XIII. stol. 170. Kursiva XIV. stol. 170 a násl. Polokursiva rukopisů literárních 171. Territoriální rozdíly kursivy pozdního středověku 173 a násl. »Gotická« kursiva XIV. stol. 175. Kancelářská kursiva XV. stol. 176. Polokursiva XV. stol. 177—179

HLAVA ŠESTÁ. PÍSMO RENAISSANČNÍ 180—188

Úvodní poznámky 180. 181. Humanistická majuskula 181. Humanistická minuskula 181—186. Charakteristika humanistické minuskuly 181. 182. Příklad okrouhlé humanistické minuskuly první polovice XV. stol. 182. Smíšená humanistická minuskula z prostředka XV. stol. 183. Humanistická minuskula se živly langobardskými 183. 184. Příklady okrouhlé humanistické minuskuly z druhé polovice XV. stol. 185. Humanistická kursiva, její vznik 186. Příklad humanistické kursivy z druhé polovice XV. stol. 187. Rozšíření písma humanistického mimo Itálii 187. — [Písmo humanistické v kanceláři papežské 194, v kanceláři císařské 200.]

HLAVA SEDMÁ. PÍSMO LISTIN PAPEŽSKÝCH A CÍSAŘSKÝCH. 189—200

I. Písmo listin papežských 189—195. Kuriála, její charakteristika 189. Příklad kuriály z IX. stol. 190, z X. stol. 191; úpadek její v XI. stol. 191. Pokusy o reformu písma listin papežských, střídavé užívání kuriály a diplomatické minuskuly 192. Přejchodní písmo smíšené ze živlů kuriálních a minuskulních 192. 193. Kuriální minuskula 193, její charakteristika 194. Příklad kuriální minuskuly z první polovice XIII. stol. 194. Písmo humanistické v kanceláři papežské 194. Tak zv. littera sancti Petri 194. 195. II. Písmo listin císařských 195—200. Merovinská kursiva v kanceláři Karla Velikého 195. 196. Pokusy o zavedení písma minuskulního 196. Diplomatická minuskula 196 a násl., její charakteristika 197. Příklad diplomatické minuskuly z X. stol. 197, z XI. stol. 198. Diplomatická minuskula v době Lothara III. 198. 199. Písmo listin císařských od druhé polovice XIII. stol. 200. Písmo humanistické v listinách císařských 200

HLAVA OSMÁ. TACHYGRAFIE. BRACHYGRAFIE. KRYPTOGRAFIE. 201—218

I. Římská tachygrafie 201—207. Sigly 201—202. Tironské noty 202. a násl. Původ a vývoj tironských not 203; jejich odvození z písma kapitalního 203, 204; jejich systém 204. Užívání tironských not ve

středověku: v říši francké 205, v Itálii 206. Tachygrafický systém slabikový v Itálii v X. stol. 206. Pokus Jana z Tilbury o nový systém tachygrafický 207. II. Brachygrafie 207—216. Úvodní poznámky 207. 208. Zkratky nejstarších rukopisů majuskulních 208. Vzrůst užívání zkratk od IX stol. 209. Systém zkratk 209—216. Zkratky zkomolením 209. 210. Zkratky stažením 210—213. (Zkratky pomocí nadepsaných písmen 211—213.) Zkratky pomocí zvláštních znamének s určitým významem 213—215. Zkratky pomocí znamének konvencionellních 215. 216. III. Kryptografie 216—218. Starověké metody kryptografické 216. Středověké systémy kryptografické 217. Kryptografie visigotská 217. Kryptografie benátská 218.

HLAVA DEVÁTÁ. ČÍSLICE A JINÁ ZNAMENÍ POMOCNÁ 219—229

I. Číslice 219—222. Římské číslice 219 a násl. Arabské cifry 221 a násl. (Tabulka 222). II. Znamení interpunkční 222—225. Řecký systém interpunkční 222. 223. Středověké systémy interpunkční 223. Nedbalost interpunkce od XIII. stol. a její nové uspořádání humanisty 224. Otazník 224. Uvozovky 224. Znamení rozdělovací 225. Paragraf 225. Dvojtečka místo jmen osob 225. III. Akcenty 226. IV. Znaménka opravná a kritická 227—229. Znaménka opravná 227. 228. Znaménka kritická 229.

OPRAVY A DODATKY 230